

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Сумський державний університет
Освітня програма	31887 Прикладна хімія
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	102 Хімія

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

05.06.2023 р.

Справа № 0370(ПГ2)/АС-23

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 10 "Природничі науки" у складі:

Голуб Олександр Андрійович – головуючий,

Тяпкін Олег Костянтинович,

Трохимчук Андрій Дмитрович,

Сонько Сергій Петрович,

Погребняк Володимир Григорович,

Мудрак Олександр Васильович,

Заячук Мирослав Дмитрович,

Дмитрів Григорій Степанович,

Грановська Людмила Миколаївна,

Гасюк Іван Михайлович,

за участі запрошених осіб:

Большаніна С. - зав.кафедри – представник ЗВО,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Сумський державний університет
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	31887
Назва ОП	Прикладна хімія
Галузь знань	10 Природничі науки
Спеціальність	102 Хімія
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про акредитацію.

За – 10, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Обґрунтування ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Обґрунтування» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

зауважень до підкритерію немає.

1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін

зауважень до підкритерію немає.

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

Переймання досвіду іноземних програм через аналіз вебсторінок не може дати загальної картини, як ті ОП працюють університетах Бату, Ополя чи інших. З іншого боку, низка НПП мала закордонні стажування в інших університетах, але чомусь їхній досвід не враховано.

1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

Погоджуюсь із зауваженнями ЕГ щодо необхідності конкретизації зв'язків між компонентами логічної схеми ОПП.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

зауважень до підкритерію немає.

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

До цього критерію є кілька суттєвих зауважень: - мала кількість видів контролю у вигляді іспитів, що унеможливило задовільного контролю рівня засвоєння знань. У відповіді ЗВО на це зауваження ЕГ не приведено переконливих аргументів, згідно яких достатнім вважається лише один іспит в кінці половини семестрів і відсутність іспитів у 8 семестрі. - не зрозумілим є наявність Кваліфікаційного іспиту з іноземної мови за результатами навчання на ОПП за умови вивчення іноземної мови лише в 1-2 семестрах - сумнівним є досягнення ПРН26 "Застосовувати знання з методики навчання хімії для викладання предмету «хімія» у загальноосвітніх навчальних закладах" без педагогічної практики лише за наявності єдиної ОК 18 "Методика навчання хімії"

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

зауважень до підкритерію немає.

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

зауважень до підкритерію немає.

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

Не зрозуміло, як без педагогічної практики здобувачі, які навчаються на ОПП повинні здобути ФК12. "Здатність до відбору, складання, застосування навчально-методичних матеріалів та проведення навчальних занять з хімії".

2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям

зауважень до підкритерію немає.

2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)

зауважень до підкритерію немає.

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання

Погоджуюсь із суттєвим зауваженням ЕГ щодо великого дисбалансу між аудиторною та позааудиторною роботою за ОК14 "Кристалохімія. Будова речовини" та ОК 15 "Квантова хімія". Виносити на самостійну роботу 118 годин із 150 для цих, за означенням складних, навчальних предметів є неприпустимо.

2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

зауважень до підкритерію немає.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

зауважень до підкритерію немає.

3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми

зауважень до підкритерію немає.

3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Позитивною є наявна практика визнання та зарахування результатів навчання в інших закладах

3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

зауважень до підкритерію немає.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

зауважень до підкритерію немає.

4.2 Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)

зауважень до підкритерію немає.

4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми

Позитивною практикою є залучення студентів до виконання дослідницьких проектів, однак все ж варто впровадити до ОПП окремими ОК курсові роботи для піднесення рівня студентської дослідницької роботи.

4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

зауважень до підкритерію немає.

4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти

зауважень до підкритерію немає, позитивним є досвід як НПП так і здобувачів у міжнародних проектах.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

5.1 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь

контролю рівня засвоєння знань, особливо за такими ключовими ОК як "Загальна хімія", "Аналітична хімія", "Фізико-хімічні методи аналізу", "Процеси та апарати хімічних технологій", "Хімія високомолекулярних сполук" та

“Хімічна технологія” для акредитованої ОПП “Прикладна хімія”

5.2 Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)

зауважень до підкритерію немає.

5.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

зауважень до підкритерію немає.

5.4 У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

Позитивним досвідом є різноманітність форм популяризації академічної доброчесності

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання

Попри, на перший погляд, позитивну характеристику кадрового потенціалу серйозні зауваження стосуються підбору кадрів для забезпечення деяких професійних ОК, зокрема: неспівпадіння тематики стажування НПП їхнім курсам, відсутність публікацій за тематикою ОК, тощо.

6.2 Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми

зауважень до підкритерію немає.

6.3 Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

Позитивною практикою є функціонування Експертної ради роботодавців на ОПП

6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

зауважень до підкритерію немає.

6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями

зауважень до підкритерію немає.

6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності

Позитивною практикою є широкий спектр матеріального заохочення НПП та різноманітні відзнаки за успіхи у роботі

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

Формальних зауважень до підкритерію немає, однак варто розширити власний парк лабораторного обладнання

7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми

зауважень до підкритерію немає.

7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси

зауважень до підкритерію немає.

7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

зауважень до підкритерію немає.

7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

зауважень до підкритерію немає.

7.6 Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

зауважень до підкритерію немає.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

зауважень до підкритерію немає.

8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми

зауважень до підкритерію немає.

8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

зауважень до підкритерію немає.

8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми

Незважаючи на запровадження ОПП у 2019 році, сама кафедра існує з 1966 року, тому важливо мати інформацію про кар'єру попередніх випускників

8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми

зауважень до підкритерію немає.

8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

зауважень до підкритерію немає.

8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

зауважень до підкритерію немає.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

зауважень до підкритерію немає.

9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін

зауважень до підкритерію немає.

9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

зауважень до підкритерію немає.

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

не застосовується

Рівень відповідності (ГЕР)

не застосовується

Обґрунтування ГЕР

10.1 Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

не застосовується

10.2 Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників

не застосовується

10.3 Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)

не застосовується

10.4 Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо

не застосовується

10.5 Наявна практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

не застосовується

10.6 Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

не застосовується

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Варто в першу чергу враховувати досвід ОП тих Університетів, в яких НПП мала закордонні стажування, а не переймати досвід іноземних програм через аналіз інформації з вебсторінок, оскільки такий спосіб не може дати загальної картини, як ті ОП працюють університетах Бату, Ополя чи інших, де не проходили стажування НПП. Також потрібно конкретизувати зв'язки між компонентами логічної схеми ОПП.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Для досягнення ПРН26 “Застосовувати знання з методики навчання хімії для викладання предмету «хімія» у загальноосвітніх навчальних закладах” та забезпечення ФК12 “Здатність до відбору, складання, застосування навчально-методичних матеріалів та проведення навчальних занять з хімії” необхідно якнайшвидше впровадити ОК “Педагогічна практика”, або відмовитись від згаданих ПРН26 та ФК12. Збільшити кількість семестрів для вивчення іноземної мови, або відмовитись від Кваліфікаційного іспиту, залишивши звичайний семестровий іспит. Збільшити кількість аудиторних годин для вивчення ОК14 “Кристалохімія. Будова речовини” та ОК 15 “Квантова хімія”.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Наявна позитивна практика визнання та зарахування результатів навчання в інших закладах

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Позитивною практикою є залучення студентів до виконання дослідницьких проєктів і було б добре впровадити до ОПП окрему ОК “Курсова робота” для піднесення рівня студентської дослідницької роботи.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рекомендуємо найближчим часом запровадити вид семестрового контролю “іспит” для покращення контролю рівня засвоєння знань за такими ключовими ОК для акредитованої ОПП “Прикладна хімія” як “Загальна хімія”, “Аналітична хімія”, “Фізико-хімічні методи аналізу”, “Процеси та апарати хімічних технологій”, “Хімія високомолекулярних сполук” та “Хімічна технологія”

Критерій 6. Людські ресурси

Попри позитивну практику функціонування Експертної ради роботодавців на ОПП та широкий спектр матеріального заохочення НПП та різноманітні відзнаки за успіхи у роботі ОПП потребує серйозного перегляду кадрового забезпечення, яке реалізовує професійні ОК, особливо ОК 8, 13, 15, 16, 21 та 22.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Попри широкий доступ до лабораторного обладнання партнерських організацій варто розширити парк власного лабораторного обладнання

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Незважаючи на запровадження ОПП у 2019 році, сама кафедра існує з 1966 року, тому варто використовувати інформацію про кар'єру попередніх випускників, в тому числі і під час рекламування ОПП

Критерій 9. Прозорість та публічність

Зауважень до критерію немає

Критерій 10. Навчання через дослідження

не застосовується

4. Додатки

Відсутні

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

ГОЛУБ ОЛЕКСАНДР АНДРІЙОВИЧ